

Sfântul Mare Mucenic Dimitrie Izvorătorul de Mir (26 octombrie)

Arătat la Tesalonic, în nordul Greciei, în timpul împăraților romani Dioclețian (284-305) și Maximian (286-305). Tatăl său a fost prefectul Tesalonicului, o funcție importantă a acelei vremi. Dimitrie s-a remarcat prin calitățile sale în armata romană, ajungând conducătorul legiunilor romane din regiune. După moartea tatălui său a fost numit încă de tânăr și guvernator al Tesalonicului. Împărații erau păgâni și chiar prigonitori ai creștinilor, dar Dimitrie crescuse de mic în credința creștină și nu a ascuns că este creștin chiar dacă ocupa poziții înalte în societatea vremii. În timpul unei vizite a împăratului Maximian în Tesalonic, întorcându-se biruitor dintr-un război cu sciții în anul 306, pus să aducă jertfe zeilor, după obiceiurile timpului, Dimitrie a refuzat, iar împăratul a ordonat întemnițarea sa.

În vremea aceea se organizau spectacole publice cu ocazia victoriilor sau vizitelor Împăratului, iar creștinii prigonii erau adesea prinși și trimiși să lupte cu mâinile goale în arene cu gladiatorii, luptători înarmați. În aceste lupte inegale creștinii deveneau victime sigure. Potrivit tradiției, Nestor - un tânăr creștin din Tesalonic, văzând cruzimea cu care numeroși creștini erau uciși în spectacolele organizate la Tesalonic cu

prilejul vizitei împăratului, de către gladiatorul favorit al acestuia, uriașul vandal Lie, a mers la Dimitrie și i-a cerut binecuvântarea să lupte cu acesta și să-l înfrângă pentru a pune capăt luptelor sângeroase. Dimitrie l-a însemnat cu semnul sfintei cruci pe frunte și i-a spus: „Du-te! Și pe Lie îl vei birui, și pe Hristos Îl vei mărturisi”. Intrând în luptă cu Lie, Nestor a strigat în prezența împăratului: „Dumnezeul lui Dimitrie, ajută-mă!”. Prin rugăciunile Sfântului Dimitrie, Nestor reușește să-l străpungă cu lancea pe Lie. Aflând însă că Dimitrie este cel care l-a îndemnat pe Nestor să se lupte cu Lie, împăratul a trimis ostașii, poruncindu-le să-l străpungă cu sulitele pe Dimitrie în temniță, pentru că a fost pricina morții lui Lie. Ostașii l-au găsit pe Sfânt rugându-se, iar când s-au apropiat să-l străpungă cu sulitele, Sfântul și-a ridicat mâna dreaptă,

primind prima însulițare în coastă, asemenea Mântuitorului. Ucis de ostași, Dimitrie și-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu. A doua zi, din porunca împăratului, i-a fost tăiat capul și Sfântului Nestor.

Prin moaștele Sfântului Dimitrie, izvorătoare de mir, s-au săvârșit multe minuni și preaslăvite tămăduiri. Ele se află și astăzi în biserica înălțată în locul unde a avut loc martiriul sfântului, în Tesalonic. Sfântul Dimitrie este ocrotitorul acestui oraș, iar la sfintele sale moaște se organizează pelerinaje și procesiuni. Punctul culminant al sărbătorii sale îl constituie deschiderea raclei în care sunt păstrate cinstitele moaște ale Sfântului.

In memoriam Preotul Grigorie Gal

În data de 30 septembrie, când este prăznuit de către Biserica Ortodoxă Sfântul Grigorie Luminătorul, în biserica parohiei Sfânta Treime din Cluj a fost săvârșită, la fel ca în fiecare an, slujba parastasului pentru cel de-al doilea preot al parohiei noastre, Grigorie Gal, conform dorinței sale testamentare.

Părintele Grigore Gal a fost paroh al Bisericii din Deal până în data de 1 iunie 1851, când s-a mutat la cele veșnice.

Sfântul Grigorie Luminătorul (240-332)

Sfântul Grigorie Luminătorul este prăznuit de Biserică în fiecare an la data de 30 septembrie. El este supranumit Apostolul Armeniei și s-a născut la Valarshapat, capitala provinciei Ararat din Armenia. A fost descendent al unei familii nobile. Încă de prunc, Grigorie a fost trimis în Cezareea Capadocii, unde a fost crescut în credința creștină și botezat. Tot aici se căsătorește și are doi fii: pe Vhartanes și Arostan.

Grigorie a revenit în Armenia pentru a-și încreștina conaționali. Acesta va distruge templul și altarul zeilor păgâni locali din Ashtishat, atrăgându-și mânia regelui Tiridates, care îl supune torturilor. În cele din urmă, Grigorie izbutește să-l convertească și pe rege, împreună cu familia sa și întreg poporul. S-a făcut povață spre tot lucrul bun și a trimis în Cezareea Capadocii pe Sfântul Grigorie la Leontie, arhiepiscopul, ca să-l sfințească pe el episcop al lor. Sfințit fiind

Grigorie, când s-a întors de acolo, a luat cu sine mulțime de preoți pe care îi cunoștea că sunt vrednici, și i-a botezat pe împărat, conducători, ostași și popor, începând de la curtea împărătească, până la cel mai din urmă sătean. A adus mulțime nenumărată de oameni la mărturisirea adevăratului Dumnezeu, zidind biserici lui Dumnezeu și întru dânsel savârșind jertfa cea fără de sânge. Episcopul Petru al Sevastiei a fost cel care l-a întronizat pe Grigorie episcop al Armeniei. A sfințit prezbiteri, a pus școli și dascăli și a rânduit toate cele spre fapta bună, spre trebuința Bisericii și spre slujba lui Dumnezeu cuviincioase, umblând din cetate în cetate.

Împăratul Tiridates viețuia în mari fapte bune și în înfrânare atât de mare încât era asemenea călugărilor. Iar în locul Sfântului Grigorie luara pe Arostan, fiul lui, bărbat în mari bunătăți care din tinerețe petrecea viață călugărească. L-a sfințit în Capadocia pentru rânduiala bisericilor dumnezeiești celor din părțile Armeniei, și l-a trimis împăratul și la sinodul din Niceea, împotriva ereziei lui Arie (325). A fost unul din cei trei sute și optsprezece sfinți părinți.

Spre sfârșitul vieții, Sfântul Grigorie Luminătorul se retrage pentru a duce o viață solitară într-o peșteră din Manyea, în provincia Taran. Moare în salbaticie. Niște păstori îi găsesc trupul și, neștiind cine era, au ridicat deasupra lui o movila de pietre.

Sfântul Grigorie Luminătorul, primul episcop al Armeniei și încreștinătorul popoului armean, a trecut la cele veșnice după 31 de ani de păstorie.

Așa a crezut Armenia și slujea lui Dumnezeu înflorind cu toate bunătățile multă vreme, și laudând pe Dumnezeu întru smerenie, în Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia se cuvine slavă, acum și pururea și în vecii vecilor.

Expoziția „Pulsațiile vieții” a artiștilor plastici Teodor Botiș și Manuela Botiș

Muzeul de Artă Cluj-Napoca instituție publică de interes județean, care funcționează sub autoritatea Consiliului Județean Cluj, găzduiește în perioada 21 septembrie – 15 octombrie 2023, o amplă expoziție de pictură și artă decorativă, care reunește lucrări ale artiștilor Teodor Botiș și Manuela Botiș, intitulată „Pulsațiile vieții”, dedicată Profesoarei Elena Constanța Botiș, Soție și Mamă.

Vernisajul expoziției a avut loc joi, 21 septembrie 2023, de la ora 17:00. Cu această ocazie, a luat cuvântul Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, și de asemenea domnia Horia Bădescu și Gelu Teampău-Luca. Cu acest prilej, ÎPS Andrei a spus: „Pe lângă faptul că fac o muncă artistică deosebită, familia Botiș este o familie care se preocupă de a-i forma pe cei tineri. Am admirat expoziția, care e minunată. Cine cunoaște familia, știe că au fost dăruți de Dumnezeu cu har artistic”.

„Prin artă e cea mai frumoasă formă de a celebra pe cineva. Trebuie să simțim, să ne bucurăm de ziua de azi, pentru că trăim, că suntem împreună și ne simțim bine. În prezent lucrez la o campanie pentru Centrul de Îngrijiri Paliative «Sfântul Nectarie» care se va extinde. Va fi o expoziție pentru acest spital”, a declarat la finalul vernisajului artistul Manuela Botiș

Expoziția „Pulsațiile vieții” poate fi vizitată până în data de 15 octombrie, de miercuri până duminică, între orele 10:00 – 17:00.

Expoziția „Conaștere” a artistului plastic Florin Olari

Prima expoziție de pictură organizată la Centrul de Cultură Urbană din Turnul Pompierilor din Cluj-Napoca, str. Tipografiiei nr. 17, găzduiește într-un spațiu inedit și provocator lucrările de pictură ale tânărului artist plastic și pictor de biserici Florin Olari. Vernisajul a avut loc luni, 2 octombrie, începând cu ora 18, în prezența artistului, a curatoarei expoziției - managerul cultural dr. Ancuța-Lăcrămioara Chiș, a prof. univ. dr. Ioan Sbârciu - președintele Uniunii Artiștilor Plastici din România Filiala Cluj, a prof. univ. dr. Ioan Chirilă de la Facultatea de Teologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, și a artistului plastic Ovidiu Avram, care au vorbit despre originalitatea și valoarea creației artistice a lui Florin Olari.

„Cunoscut pentru admirabila capacitate de abordare a unor paliere care par antagonice (artă bisericească și artă abstractă cu valențe suprarealiste), Florin Olan aduce în fața pudicului lucrări care emană energia creatoare a simbolului fagurelui de miere, ca pecete spirituală exprimată prin luminozitatea galbenului...”

Tema centrală a expoziției este *geneza*, ilustrată prin claritate, acuratețe și intensitatea nuanțelor. Structura compozițională a pânzelor revelează profunzimea ideatică a noului concept, care alătură secvențe din Cartea Creației” (Dr. Ancuța-Lăcrămioara Chiș – curatoarea expoziției).

Expoziția este deschisă și poate fi vizitată până în 29 octombrie, în zilele de luni, marți, miercuri, vineri, sâmbătă, duminică: între orele 10:00-20:00, și joi: între orele 10:00-22:00.

Anca Vasiliu, Doctor Honoris Causa al UBB

Universitatea Babeș-Bolyai organizează joi, 12 octombrie 2023, de la ora 11.00, ceremonia de decernare a titlului de *Doctor Honoris Causa* doamnei prof. univ. dr. Anca Vasiliu de la Universitatea Paris IV Sorbonne, Centrul Național de Cercetare Științifică (Centre Nationale de la Recherche Scientifique), cea mai prestigioasă instituție care promovează studiul aprofundat al cercetării în domeniile umaniste în Franța.

Anca Vasiliu, născută în 8 octombrie 1957 la București, este o personalitate de referință în domeniul reflecției filosofice antice, care trăiește de peste două decenii în Franța. După absolvirea studiilor la Colegiul Sfântul Sava și la Institutul de Arte Plastice Nicolae Grigorescu, unde s-a specializat în istoria artei, s-a dedicat cercetării și predării filosofiei. Înainte de a pleca în Franța, s-a petrecut întâlnirea formatoare cu părintele arhimandrit Andrei Scrima, care i-a marcat parcursul spiritual. Printre numeroasele sale cărți și studii de o înaltă ținută academică, se numără și un valoros album intitulat *Mănăstiri din Moldova sec. XIV-XVI. Arhitecturi ale imaginii* (în original *Monastères de Moldavie, XIVe XVIe siècles: Les architectures de l'image*, Paris-Méditerranée, Paris / Humanitas, București, 1998), în care autoarea realizează o inedită incursiune în simbolistica și semnificația artei iconografice a câtorva din celebrele mănăstiri moldave. Ca cercetătoare la CNRS și profesor universitar la Paris IV Sorbonne, Anca Vasiliu a contribuit semnificativ la dezvoltarea studiilor în domeniul filosofiei. A inițiat și conduce revista internațională de

filosofie antică și medievală Chôra editată de editura Polirom din Iași. Prin publicațiile sale, coordonarea proiectelor de cercetare și implicarea în comisii academice, a devenit un lider în domeniu și o voce apreciată internațional. În anul 2022 a primit Marele Premiu pentru Filosofie al Academiei Franceze.

Ceremonia de decernare a titlului Doctor Honoris Causa va fi organizată în Aula Magna a Universității Babeș-Bolyai (str. Mihail Kogălniceanu, nr. 1, etaj 2).

Titlul este acordat în urma propunerii formulate de reprezentanții Facultății de Istorie și Filosofie.

Laudatio va fi prezentată de prof. univ. dr. Alexander Baumgarten.

Burse parohiale pentru elevi și studenți (2023-2024)

Începând cu anul școlar și universitar 2023-2024, parohia noastră demarează proiectul oferirii de burse sociale lunare pentru elevi și studenți cu rezultate excepționale la învățătură și care provin din familii cu o situație financiară modestă. Călăuziți de convingerea că cea mai bună investiție este cea în oameni și educație, care aduce un câștig pe termen lung, nu doar material, ci și spiritual, pentru întreaga societate, ne propunem ca valoarea acestor burse să se ridice la 300 de lei pentru elevi, respectiv 500 de lei pentru studenți.

Toți cei care doresc să susțină acest proiect pot face donații pentru fondul de burse parohiale.